Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 3ης Οκτωβρίου 2013*

«Οδηγία 1999/44/ΕΚ — Δικαιώματα του καταναλωτή σε περίπτωση ελλείψεως συμμορφώσεως του αγαθού — Επουσιώδης έλλειψη συμμορφώσεως — Δεν χωρεί υπαναχώρηση από τη σύμβαση — Αρμοδιότητες του εθνικού δικαστηρίου»

Στην υπόθεση C-32/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz (Ισπανία) με απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Ιανουαρίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Soledad Duarte Hueros

κατά

Autociba SA,

Automóviles Citroën España SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, M. Berger και A. Borg Barthet, E. Levits και J.-J. Kasel, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 24ης Ιανουαρίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η S. Duarte Hueros, εκπροσωπούμενη από τον J. Menaya Nieto-Aliseda, abogado,

— η Autociba SA, εκπροσωπούμενη από τη M. Ramiro Gutiérrez και τον L. T. Corchero Romero, abogados,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη S. Centeno Huerta,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη F. Wannek,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και S. Menez,

— η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Z. Fehér, καθώς και τις K. Szíjjártó και Z. Biró-Tóth,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Szpunar και B. Majczyna,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους J. Baquero Cruz και M. van Beek,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 28ης Φεβρουαρίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών (ΕΕ L 171, σ. 12).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της S. Duarte Hueros και, αφετέρου, των Autociba SA (στο εξής: Autociba) και Automóviles Citroën España SA, σχετικά με την υπαναχώρηση της S. Duarte Hueros από σύμβαση πωλήσεως οχήματος λόγω ελλείψεως συμμορφώσεως του οχήματος προς την ως άνω σύμβαση.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η αιτιολογική σκέψη 1 της οδηγίας 1999/44 έχει ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι το άρθρο [153, παράγραφοι 1 και 3, ΕΚ] ορίζει ότι η Κοινότητα συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών με μέτρα θεσπιζόμενα κατ' εφαρμογήν του άρθρου [95 ΕΚ]».

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία έχει ως αντικείμενο την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών, με σκοπό την εξασφάλιση ενός στοιχειώδους ορίου ομοιόμορφης προστασίας των καταναλωτών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς.»

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Ο πωλητής πρέπει να παραδίδει στον καταναλωτή αγαθά που είναι σύμφωνα προς τους όρους της σύμβασης πώλησης.»

6 Το άρθρο 3 της οδηγίας 1999/44, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαιώματα του καταναλωτή», έχει ως εξής:

«1. Ο πωλητής ευθύνεται έναντι του καταναλωτή για κάθε έλλειψη συμμόρφωσης που υπάρχει κατά την παράδοση του αγαθού.

2. Όταν υπάρχει έλλειψη συμμόρφωσης, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα είτε σε δωρεάν αποκατάσταση της συμμόρφωσης του αγαθού με επισκευή ή αντικατάσταση, σύμφωνα με την παράγραφο 3, είτε σε προσήκουσα μείωση του τιμήματος, είτε σε υπαναχώρηση από τη σύμβαση όσον αφορά το αγαθό αυτό, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6.

3. Ο καταναλωτής έχει, κατ' αρχάς, δικαίωμα να απαιτήσει από τον πωλητή τη δωρεάν επισκευή ή αντικατάσταση του αγαθού, εκτός εάν μια τέτοια πράξη είναι αδύνατη ή δυσανάλογη.

[…]

5. Ο καταναλωτής μπορεί να ζητήσει προσήκουσα μείωση του τιμήματος ή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση:

— εάν ο καταναλωτής δεν δικαιούται ούτε επισκευή ούτε αντικατάσταση ή

— εάν ο πωλητής δεν ολοκλήρωσε την επανόρθωση εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος ή

— εάν ο πωλητής δεν ολοκλήρωσε την επανόρθωση χωρίς σημαντική ενόχληση του καταναλωτή.

6. Ο καταναλωτής δεν δικαιούται να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση εάν η έλλειψη συμμόρφωσης είναι ασήμαντη.»

7 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν εν ισχύ αυστηρότερες διατάξεις, σύμφωνες προς τη συνθήκη [ΕΚ], προκειμένου να εξασφαλίσουν ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας του καταναλωτή.»

8 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ως άνω οδηγίας έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, προκειμένου να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία […]».

Το ισπανικό δίκαιο

9 Η ισχύουσα κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης εθνική νομοθετική ρύθμιση για τη μεταφορά στο ισπανικό δίκαιο της οδηγίας 1999/44 ήταν ο νόμος 23/2003 περί εγγυήσεων κατά την πώληση καταναλωτικών αγαθών (Ley 23/2003 de Garantías en la Venta de Bienes de Consumo), της 10ης Ιουλίου 2003 (*BOE* αριθ. 165, της 11ης Ιουλίου 2003, σ. 27160, στο εξής: νόμος 23/2003).

10 Το άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του νόμου 23/2003 έχει ως εξής:

«Ο πωλητής ευθύνεται έναντι του καταναλωτή για κάθε έλλειψη συμμορφώσεως που υπάρχει κατά την παράδοση του αγαθού. Υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τον παρόντα νόμο, αναγνωρίζεται στον καταναλωτή το δικαίωμα επισκευής του αγαθού, αντικαταστάσεώς του, μειώσεως του τιμήματος και υπαναχωρήσεως από τη σύμβαση.»

11 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου προβλέπει τα εξής:

«Αν το αγαθό δεν είναι σύμφωνο προς τους όρους της συμβάσεως, ο καταναλωτής δύναται, κατ' επιλογήν του, να ζητήσει την επισκευή ή την αντικατάστασή του, εκτός αν ένα από τα ενδεχόμενα αυτά αποδειχθεί αδύνατον ή δυσανάλογο. Από τη στιγμή που ο καταναλωτής γνωστοποιεί την

επιλογή του στον πωλητή, και τα δύο μέρη δεσμεύονται από την επιλογή αυτή. Η ως άνω απόφαση του καταναλωτή ισχύει με την επιφύλαξη των διατάξεων του επόμενου άρθρου, σε περίπτωση που η συμμόρφωση του αγαθού προς τους όρους της συμβάσεως δεν μπορεί να επιτευχθεί με την επισκευή ή την αντικατάστασή του.»

12 Το άρθρο 7 του ως άνω νόμου έχει ως εξής:

«Η μείωση του τιμήματος ή η υπαναχώρηση από τη σύμβαση, κατ' επιλογήν του καταναλωτή, λαμβάνουν χώρα όταν ο καταναλωτής δεν μπορεί να ζητήσει την επισκευή ή την αντικατάσταση ή όταν η επισκευή ή η αντικατάσταση δεν ολοκληρώθηκαν εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος ή χωρίς σημαντική ενόχληση του καταναλωτή. Δεν χωρεί υπαναχώρηση όταν η έλλειψη συμμορφώσεως είναι ασήμαντη.»

13 Το άρθρο 216 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Ley de Enjuiciamiento Civil) ορίζει τα εξής:

«Τα πολιτικά δικαστήρια αποφασίζουν βάσει των πραγμάτων που προτάθηκαν, των αποδείξεων που προσκομίστηκαν και των αιτημάτων που υποβλήθηκαν από τους διαδίκους, εκτός αν ο νόμος προβλέπει διαφορετικά σε ειδικές περιπτώσεις».

14 Το άρθρο 218, παράγραφος 1, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ορίζει τα εξής:

«Οι δικαστικές αποφάσεις πρέπει να είναι σαφείς και ακριβείς και να αντιστοιχούν προς τα αιτήματα και τις λοιπές αξιώσεις των διαδίκων που έχουν προβληθεί εγκαίρως κατά τη διάρκεια της δίκης. Περιέχουν τις δηλώσεις τις οποίες ζητούν οι διάδικοι, δέχονται τα αιτήματα κατά του εναγομένου ή απαλλάσσουν τον εναγόμενο και αποφαίνονται επί όλων των επίδικων ζητημάτων που αποτέλεσαν αντικείμενο της διαδικασίας.

Το δικαστήριο, χωρίς να παρεκκλίνει από το αντικείμενο της αγωγής κάνοντας δεκτά πραγματικά ή νομικά στοιχεία διαφορετικά από εκείνα τα οποία προέβαλαν οι διάδικοι, αποφαίνεται βάσει των κανόνων που έχουν εφαρμογή επί της υποθέσεως, ακόμα και αν οι διάδικοι δεν παρέθεσαν ή επικαλέσθηκαν τους κανόνες αυτούς κατά τρόπο ορθό.»

15 Το άρθρο 400 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβαίνει στις εξής διευκρινίσεις:

«1. Όταν τα αιτήματα της αγωγής μπορούν να στηριχθούν σε διαφορετικά πραγματικά περιστατικά ή σε διαφορετικές νομικές βάσεις, η επίκληση των ως άνω πραγματικών περιστατικών και νομικών βάσεων πρέπει να γίνεται στην αγωγή, όταν αυτά είναι γνωστά ή μπορούν να προβληθούν κατά το χρονικό σημείο της καταθέσεως της αγωγής, ο δε ενάγων δεν μπορεί να επιφυλαχθεί για επίκλησή τους σε μεταγενέστερη δίκη.

[…]

2. Σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, για τους σκοπούς της εκκρεμοδικίας και του δεδικασμένου, τα πραγματικά περιστατικά και οι νομικές βάσεις των οποίων γίνεται επίκληση σε μια δίκη θεωρούνται ότι ταυτίζονται με εκείνα που προβλήθηκαν σε προηγούμενη δίκη αν ήταν δυνατή η επίκλησή τους κατά τη διάρκεια της δίκης εκείνης.»

16 Το άρθρο 412, παράγραφος 1, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει τα εξής:

«Αφ' ης στιγμής το αντικείμενο της δίκης έχει καθοριστεί με την αγωγή, το υπόμνημα αντικρούσεως και, ενδεχομένως, με την ανταγωγή, οι διάδικοι δεν μπορούν κατόπιν να μεταβάλουν το αντικείμενο αυτό.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

17 Τον Ιούλιο του 2004, η S. Duarte Hueros αγόρασε από την Autociba ένα αυτοκίνητο όχημα με κινητή οροφή. Τον Αύγουστο του ίδιου έτους, αφού η αγοράστρια είχε εξοφλήσει το τίμημα του ως άνω οχήματος, ύψους 14 320 ευρώ, η Autociba προέβη στην παράδοσή του.

18 Επειδή σε περίπτωση βροχής εισχωρούσε στο εσωτερικό του οχήματος νερό από την οροφή, η S. Duarte Hueros έφερε και πάλι το όχημα στην Autociba. Δεδομένου ότι οι πολυάριθμες απόπειρες επισκευής ήταν ανεπιτυχείς, η S. Duarte Hueros ζήτησε εν συνεχεία την αντικατάσταση του οχήματος.

19 Κατόπιν της αρνήσεως της Autociba να προβεί στην αντικατάσταση, η S. Duarte Hueros άσκησε ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz αγωγή με την οποία υπαναχωρούσε από τη σύμβαση πωλήσεως και ζητούσε να υποχρεωθούν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον οι Autociba και Citroën España SA, η τελευταία υπό την ιδιότητά της ως κατασκευάστρια του οχήματος, σε επιστροφή του τιμήματος αγοράς του.

20 Το Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz επισημαίνει όμως ότι, δεδομένου ότι το ελάττωμα που έδωσε λαβή για την ενώπιόν του διαφορά είναι ασήμαντο, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 6, της οδηγίας 1999/44 δεν μπορεί να γίνει δεκτό δικαίωμα υπαναχωρήσεως από τη σύμβαση πωλήσεως.

21 Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι η S. Duarte Hueros είχε δικαίωμα σε μείωση του τιμήματος, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 5, της εν λόγω οδηγίας, το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει πάντως ότι η λύση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή λόγω των εσωτερικών δικονομικών κανόνων, και ιδίως του άρθρου 218, παράγραφος 1, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας που αφορά την αρχή της αντιστοιχίας μεταξύ των αιτημάτων των διαδίκων και των δικαστικών αποφάσεων, δεδομένου ότι ο καταναλωτής δεν είχε ζητήσει τη μείωση του τιμήματος ούτε ως κύριο ούτε ως επικουρικό αίτημα.

22 Εξάλλου, εφόσον η S. Duarte Hueros είχε τη δυνατότητα να ζητήσει την ως άνω μείωση του τιμήματος, έστω και επικουρικώς, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, ένα τέτοιο αγωγικό αίτημα θα ήταν απαράδεκτο στο πλαίσιο μεταγενέστερης δίκης, για τον λόγο ότι, κατά το ισπανικό δίκαιο, η αρχή του δεδικασμένου αφορά όλες τις αξιώσεις που θα μπορούσαν να έχουν προβληθεί σε προηγούμενη δίκη.

23 Υπ' αυτές τις συνθήκες, διατηρώντας αμφιβολίες όσον αφορά τη συμφωνία του ισπανικού δικαίου προς τις απορρέουσες από την οδηγία 1999/44 αρχές, το Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Μπορεί το δικαστήριο να επιδικάσει αυτεπαγγέλτως στον καταναλωτή προσήκουσα μείωση του τιμήματος αν αυτός, μη έχοντας επιτύχει την αποκατάσταση της συμμορφώσεως του πράγματος προς τους όρους της συμβάσεως –διότι, αν και τη ζήτησε επανειλημμένως, η επισκευή δεν πραγματοποιήθηκε–, προβαίνει δικαστικώς μόνο σε υπαναχώρηση από τη σύμβαση, η δε υπαναχώρηση δεν ενδείκνυται, διότι η μη συμμόρφωση προς τους όρους της συμβάσεως είναι επουσιώδης;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

24 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν η οδηγία 1999/44 αντιτίθεται στη νομοθεσία κράτους μέλους, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία, όταν καταναλωτής ο οποίος δικαιούται προσήκουσα μείωση του καθορισθέντος από τη σύμβαση πωλήσεως τιμήματος ενός αγαθού προβαίνει δικαστικώς μόνο σε υπαναχώρηση από την ως άνω σύμβαση, ενώ λόγω του επουσιώδους της ελλείψεως συμμορφώσεως του ως άνω αγαθού δεν χωρεί υπαναχώρηση,

δεν παρέχει τη δυνατότητα στον εθνικό δικαστή ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση να επιδικάσει αυτεπαγγέλτως μια τέτοια μείωση, παρά το γεγονός ότι ο εν λόγω καταναλωτής δεν έχει το δικαίωμα ούτε να αποσαφηνίσει το αρχικό του αίτημα ούτε να ασκήσει νέα αγωγή με τέτοιο αίτημα.

25 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι σκοπός της οδηγίας 1999/44, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 1 αυτής, είναι να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή (απόφαση της 17ης Απριλίου 2008, C-404/06, Quelle, Συλλογή 2008, σ. I-2685, σκέψη 36).

26 Ειδικότερα, το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/44 υποχρεώνει τον πωλητή να παραδίδει στον καταναλωτή αγαθά που είναι σύμφωνα προς τους όρους της συμβάσεως πωλήσεως.

27 Στο πλαίσιο αυτό, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, ο πωλητής ευθύνεται έναντι του καταναλωτή για κάθε έλλειψη συμμορφώσεως που υπάρχει κατά την παράδοση του αγαθού (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Quelle, σκέψη 26, καθώς και απόφαση της 16ης Ιουνίου 2011, C-65/09 και C-87/09, Gebr. Weber και Putz, Συλλογή 2011, σ. I-5257, σκέψη 43).

28 Το εν λόγω άρθρο 3 απαριθμεί, στην παράγραφό του 2, τα δικαιώματα που μπορεί να προβάλει ο καταναλωτής έναντι του πωλητή σε περίπτωση ελλείψεως συμμορφώσεως του παραδοθέντος αγαθού. Καταρχάς, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ως άνω άρθρου, ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα να ζητήσει την αποκατάσταση της συμμορφώσεως του αγαθού. Αν η συμμόρφωση δεν είναι δυνατή, ο καταναλωτής μπορεί, σε δεύτερο στάδιο, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, να ζητήσει τη μείωση του τιμήματος ή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Quelle, σκέψη 27, καθώς και Gebr. Weber και Putz, σκέψη 44). Πάντως, όπως προκύπτει από την παράγραφο 6 του ως άνω άρθρου 3, εφόσον η έλλειψη συμμορφώσεως του παραδοθέντος αγαθού είναι ασήμαντη, ο καταναλωτής δεν δικαιούται να ασκήσει υπαναχώρηση και έχει, στην περίπτωση αυτή, μόνο το δικαίωμα να ζητήσει προσήκουσα μείωση του τιμήματος του επίμαχου αγαθού.

29 Στο πλαίσιο αυτό, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν η γενική εισαγγελέας στο σημείο 41 των προτάσεών της, πρέπει να διευκρινισθεί ότι το εν λόγω άρθρο 3 δεν περιέχει διατάξεις κατά τις οποίες ο εθνικός δικαστής θα υποχρεωνόταν, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, να επιδικάσει αυτεπαγγέλτως στον καταναλωτή προσήκουσα μείωση του τιμήματος του επίμαχου αγαθού.

30 Ειδικότερα, το άρθρο 3 της οδηγίας 1999/44, σε συνδυασμό με το άρθρο 11, παράγραφος 1, αυτής, επιβάλλει στα κράτη μέλη απλώς την υποχρέωση να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ο καταναλωτής να μπορεί πράγματι να ασκήσει τα δικαιώματά του, χρησιμοποιώντας τα διάφορα μέσα θεραπείας που προβλέπονται για την περίπτωση ελλείψεως συμμορφώσεως του αγαθού. Όπως επισήμανε και η γενική εισαγγελέας στο σημείο 25 των προτάσεών της, η ως άνω οδηγία δεν περιέχει υποδείξεις σχετικά με τους μηχανισμούς για τη δικαστική άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων.

31 Κατά συνέπεια, εφόσον δεν υπάρχει νομοθεσία της Ένωσης ως προς το ζήτημα αυτό, οι δικονομικοί κανόνες για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων τα οποία αντλούν οι καταναλωτές από την οδηγία 1999/44 εμπίπτουν στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών, βάσει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας τους. Πάντως, οι κανόνες αυτοί δεν μπορούν να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που ισχύουν για παρόμοιες καταστάσεις υπαγόμενες στο εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) ούτε να διαμορφώνονται κατά τρόπο που να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει η έννομη τάξη της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2013, C-472/11, Banif Plus Bank, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

32 Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, επισημαίνεται ότι από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία δεν προκύπτει κανένα στοιχείο δυνάμενο να προκαλέσει αμφιβολίες ως προς τη συμφωνία της ισπανικής δικονομικής ρυθμίσεως με την αρχή αυτή.

33 Ειδικότερα, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η ως άνω ρύθμιση εφαρμόζεται ανεξαρτήτως του αν το δικαίωμα επί τη βάσει του οποίου ο καταναλωτής άσκησε την αγωγή του υπάγεται στο δίκαιο της Ένωσης ή στο εθνικό δίκαιο.

34 Σχετικά με την αρχή της αποτελεσματικότητας, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κάθε περίπτωση κατά την οποία τίθεται το ζήτημα εάν μια εθνική δικονομική διάταξη καθιστά αδύνατη ή εξαιρετικώς δυσχερή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης πρέπει να αναλύεται λαμβανομένης υπόψη της σημασίας της εν λόγω διατάξεως στο πλαίσιο της όλης διαδικασίας, καθώς και της εξελίξεως και των ιδιαιτεροτήτων της διαδικασίας αυτής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων (αποφάσεις της 14ης Ιουνίου 2012, C-618/10, Banco Español de Crédito, σκέψη 49, και της 14ης Μαρτίου 2013, C-415/11, Aziz, σκέψη 53).

35 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, αφενός, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 216 και 218 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ο εθνικός δικαστής δεσμεύεται από τα αιτήματα που υπέβαλε ο ενάγων με την αγωγή του και, αφετέρου, σύμφωνα με το άρθρο 412, παράγραφος 1, του εν λόγω κώδικα, ο ενάγων δεν δύναται να μεταβάλει το αντικείμενο της ως άνω αγωγής κατά τη διάρκεια της δίκης.

36 Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 400 του εν λόγω κώδικα, ο ενάγων δεν έχει το δικαίωμα να ασκήσει νέα αγωγή προκειμένου να προβάλει αξιώσεις τις οποίες θα μπορούσε να είχε επικαλεσθεί, επικουρικώς τουλάχιστον, σε μια προηγούμενη δίκη. Ειδικότερα, βάσει της αρχής του δεδικασμένου, μια τέτοια αγωγή θα ήταν απαράδεκτη.

37 Επομένως, από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι, στο ισπανικό δικονομικό σύστημα, καταναλωτής του οποίου η αγωγή περιέχει μόνο αίτημα υπαναχωρήσεως από τη σύμβαση πωλήσεως αγαθού στερείται οριστικώς τη δυνατότητα να κάνει χρήση του δικαιώματος σε προσήκουσα μείωση του τιμήματος του αγαθού, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 5, της οδηγίας 1999/44, αν ο επιληφθείς εθνικός δικαστής θεωρήσει ότι, στην πραγματικότητα, η έλλειψη συμμορφώσεως του ως άνω αγαθού είναι επουσιώδης, εκτός αν έχει υποβληθεί επικουρικό αίτημα για τη χορήγηση της μειώσεως αυτής.

38 Συναφώς, επισημαίνεται πάντως ότι, βάσει της εξελίξεως και των ιδιαιτεροτήτων του εν λόγω δικονομικού συστήματος, το ενδεχόμενο της υποβολής ενός τέτοιου επικουρικού αιτήματος πρέπει να θεωρείται ως ελάχιστα πιθανό, διότι υφίσταται ο μη αμελητέος κίνδυνος ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής να μην υποβάλει τέτοιο αίτημα, το οποίο άλλωστε αποσκοπεί σε προστασία μικρότερης εκτάσεως από εκείνη στην οποία αποβλέπει το κύριο αίτημα, είτε λόγω της ιδιαιτέρως αυστηρής υποχρεώσεως χρονικής συμπτώσεως με το κύριο αίτημα, είτε διότι δεν γνωρίζει ή δεν αντιλαμβάνεται την έκταση των δικαιωμάτων του (βλ., κατ' αναλογίαν, προπαρατεθείσα απόφαση Aziz, σκέψη 58).

39 Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώνεται ότι ένα τέτοιο δικονομικό σύστημα, καθόσον δεν παρέχει τη δυνατότητα στον εθνικό δικαστή να αναγνωρίσει αυτεπαγγέλτως το δικαίωμα του καταναλωτή σε προσήκουσα μείωση του τιμήματος του αγαθού, ενώ ο καταναλωτής δεν έχει το δικαίωμα ούτε να αποσαφηνίσει το αρχικό του αίτημα ούτε να ασκήσει νέα αγωγή με τέτοιο αίτημα, είναι ικανό να παραβλάψει την αποτελεσματικότητα της προστασίας των καταναλωτών που επιδιώκεται από τον νομοθέτη της Ένωσης.

40 Ειδικότερα, το ισπανικό σύστημα επιβάλλει, κατ' ουσίαν, στον καταναλωτή την υποχρέωση να προεικάσει το αποτέλεσμα της αναλύσεως για τον νομικό χαρακτηρισμό της ελλείψεως συμμορφώσεως του αγαθού, την οποία θα πρέπει να πραγματοποιήσει οριστικώς ο αρμόδιος δικαστής, πράγμα που προσδίδει τελείως αβέβαιο και κατά συνέπεια απρόσφορο χαρακτήρα στην προστασία που παρέχεται στον καταναλωτή από το άρθρο 3, παράγραφος 5, της οδηγίας 1999/44. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν η ανάλυση αυτή, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, είναι ιδιαιτέρως περίπλοκη, οπότε ο εν λόγω χαρακτηρισμός εξαρτάται κυρίως από την αποδεικτική διαδικασία που θα διεξαγάγει ο δικαστής ο οποίος έχει επιληφθεί της διαφοράς.

41 Υπ' αυτές τις συνθήκες, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 31 των προτάσεών της, διαπιστώνεται ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη ισπανική νομοθεσία δεν είναι σύμφωνη προς την αρχή της αποτελεσματικότητας, καθόσον, στις ένδικες διαδικασίες τις οποίες κινούν οι καταναλωτές σε περίπτωση ελλείψεως συμμορφώσεως του παραδοθέντος αγαθού προς τους όρους της συμβάσεως πωλήσεως, καθιστά υπέρμετρα δυσχερή, αν όχι αδύνατη, την υλοποίηση της προστασίας την οποία επιδιώκει να παράσχει η οδηγία 1999/44 στους καταναλωτές.

42 Εφόσον έχει διευκρινισθεί το σημείο αυτό, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει ποιοι είναι οι εθνικοί κανόνες που έχουν εφαρμογή στην ενώπιον του διαφορά και να πράξει ό,τι είναι δυνατό εντός των ορίων της δικαιοδοσίας του, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο του εσωτερικού δικαίου και εφαρμόζοντας τις αναγνωρισμένες από το δίκαιο αυτό μεθόδους ερμηνείας, προκειμένου να διασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα του άρθρου 3, παράγραφος 5, της οδηγίας 1999/44 και να καταλήξει σε λύση σύμφωνη προς τον σκοπό που επιδιώκει η οδηγία αυτή (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2012, C-282/10, Dominguez, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

43 Βάσει όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 1999/44 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στη νομοθεσία κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία, όταν καταναλωτής ο οποίος δικαιούται προσήκουσα μείωση του καθορισθέντος από τη σύμβαση πωλήσεως τιμήματος ενός αγαθού προβαίνει δικαστικώς μόνο σε υπαναχώρηση από την ως άνω σύμβαση, ενώ λόγω του επουσιώδους της ελλείψεως συμμορφώσεως του ως άνω αγαθού δεν χωρεί υπαναχώρηση, δεν παρέχει τη δυνατότητα στον εθνικό δικαστή ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση να επιδικάσει αυτεπαγγέλτως μια τέτοια μείωση, παρά το γεγονός ότι ο εν λόγω καταναλωτής δεν έχει το δικαίωμα ούτε να αποσαφηνίσει το αρχικό του αίτημα ούτε να ασκήσει νέα αγωγή με τέτοιο αίτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

44 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Η οδηγία 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στη νομοθεσία κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία, όταν καταναλωτής ο οποίος δικαιούται προσήκουσα μείωση του καθορισθέντος από τη σύμβαση πωλήσεως τιμήματος ενός αγαθού προβαίνει δικαστικώς μόνο σε υπαναχώρηση από την ως άνω σύμβαση, ενώ λόγω του επουσιώδους της ελλείψεως συμμορφώσεως του ως άνω αγαθού δεν χωρεί υπαναχώρηση, δεν παρέχει τη δυνατότητα στον εθνικό δικαστή ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση να επιδικάσει αυτεπαγγέλτως μια τέτοια μείωση, παρά το γεγονός ότι ο εν λόγω καταναλωτής δεν έχει το δικαίωμα ούτε να αποσαφηνίσει το αρχικό του αίτημα ούτε να ασκήσει νέα αγωγή με τέτοιο αίτημα.

(υπογραφές)